

Ks. Franciszek STAŃKO

dzięki uprzejmości autora tekstu, p. Bartosza Jakubowskiego

Urodził się 9 marca 1903 r. w Chałupkach Medyckich.

Ojciec, Ignacy Stańko, był pracownikiem kolei, matka zajmowała się domem i wychowywaniem dzieci.

W latach 1917–25 uczęszczał do I Gimnazjum w Przemyślu, po ukończeniu którego wstąpił do Wyższego Seminarium Duchownego w Przemyślu, gdzie studiował w latach 1925-30.

Święcenia kapłańskie przyjął 22 czerwca 1930 r.¹

Niedługo po tym wydarzeniu, 29 czerwca 1930 r. ksiądz Stańko odprawił w Medyce swą Mszę św. prymicyjną².

Po święceniach, jako młody wikary, trafił do parafii Frysztak³. Następnie posługiwał na stanowisku wikariusza w parafiach: Chłopice⁴ i Bircza⁵.

12 lipca 1935 r. otrzymał nominację na administratora parafii w Tarnawce koło Birczy. Rozwinął tu działalność Akcji Katolickiej, pod jego kierunkiem prężnie działały Katolickie Stowarzyszenie Kobiet, Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Męskiej i Żeńskiej⁶.

Ksiądz Stańko podjął się też budowy kościoła filialnego parafii Tarnawka w pobliskiej Piątkowej, którą po rozparcelowaniu majątku Pracówka zasiedlili napływowi osadnicy – tzw. „Mazurowie”. Swoją energią potrafił pozyskać dla budowy wielu darczyńców. Latem 1939 r. budowa zbliżała się ku końcowi, jednak wybuch wojny uniemożliwił uroczyste poświęcenie świątyni, które zaplanowano na jesień 1939 r.⁷

Ostatnią placówką duszpasterską księdza Franciszka Stańki była parafia w Równem koło Drohobycza.

Na probostwie pozostał pomimo zawieruchy wojennej i okupacji rosyjskiej.

Zginął 29 czerwca 1941 r. zamordowany przez nacjonalistów ukraińskich podczas wycofywania się wojsk rosyjskich po ataku Niemiec⁸. Według przekazu krewnych księdza Stańki, zamordowano go za to, że „bronił polskości oraz szeroko propagował wartości patriotyczne wśród młodych parafian”⁹.

Pochowany na terenie parafii Medenice k. Równego.

Jego męczeńską śmierć upamiętnia tablica poświęcona zamordowanym kapłanom diecezji przemyskiej, umieszczona wewnątrz bazyliki archikatedralnej obrządku łacińskiego w Przemyślu¹⁰.

Fr Francis STANKO

thanks to Mr Bartosz Jakubowski, author of the text, kindness

Born on 9th of March 1903 in Chałupki Medyckie.

His father, Ignatius Stańko, was a railway worker, mother took care of the home and bringing up the children.

In 1917-25 went to I Gymnasium in Przemyśl. After graduation entered Higher Theological Seminary in Przemyśl and studied there in 1925-30.

On 22nd of June 1930 was ordained to be priest.¹¹

Shortly afterwards, on 29th of 1930 father Stańko said his first Holy mass¹².

After ordination, as a young vicar, was sent to Frysztak parish¹³. As vicar ministered also in Chłopice¹⁴ and Bircza¹⁵ parishes.

On 12th of July 1935 received a nomination for a Tarnawka n. Bircze parish administrator. There he expanded considerably a Catholic Action activities, under his guidance and direction Catholic Women's, Young Men and Young Women Catholic Associations started to act very vigorously¹⁶.

He also undertook to build a new Tarnawka parish filial church in a nearby Piątkowa. This village was taken over, after division of Pracówka manor assets, by immigrants from north Poland, called „Mazurowie”. Through his energies and initiative many benefactors were prepared to finance the church construction. In the summer of 1939 the building works were almost completed, but the outbreak of the II World War prevented the solemn consecration of the church, planned for autumn 1939¹⁷.

His last parish was Równem n. Drohobycz, where he started to minister in 1939.

He did not leave his parish despite the turmoil of war and Russian occupation.

Father Stańko perished on 29th of June 1941, murdered by Ukrainian nationalist during panic escape of Russian forces after German attack¹⁸. According to father Stańko relatives he was murdered because he “defended Polish nation and widely disseminated patriotic values among his parishioners”¹⁹.

Buried at a cemetery of Medenice n. Równem parish.

His martyrdom has been commemorated on the special plaque dedicated to the murdered Przemyśl diocese priests, in the Roman-Catholic arch-cathedral basilica in Przemyśl²⁰.

1939

1939

- ¹ Ks. M. Kapłon, *Świadkowie wiary z medycyckiej ziemi*, „Czas Medycycki” 2008, nr 3 (październik 2008), s. 16.
- ² „Ziemia Przemyska” 1930, nr 34 z dn. 2 VIII 1930 r., s. 5.
- ³ *Kronika Diecezji Przemyskiej 1930*, z. 7-8 (lipiec-sierpień) 1930.
- ⁴ Ks. M. Kapłon, *dz. cyt.*, s. 16.
- ⁵ *Schematismus universi venerabilis cleri Saecularis et Regularis Dioeceseos Ritus Latini Premisliensis pro Anno Domini 1935*, Przemysł 1935, s. 31.
- ⁶ *Schematismus universi venerabilis cleri Saecularis et Regularis Dioeceseos Ritus Latini Premisliensis pro Anno Domini 1937*, Przemysł 1937, s. 37.
- ⁷ „Pobudka”, Przemysł 1939, nr 13 z dnia 1 VII 1939 r., s. 4; „Żyj Pracówko”. *Wierszowana kronika – szopka oświatowa na tle budowy kościoła i szkoły polskiej w Piątkowej – Pracówka z uwzględnieniem sprawozdania kasowego za czas 1935 – 1938. Zebrał i uzupełnił Leon Kucharski*, Przemysł 1939.
- ⁸ Ks. M. Kapłon, *dz. cyt.*, s. 16; *Ludobójstwo OUN-UPA na Kresach Południowo-Wschodnich*, pod red. W. Listowskiego, Kędzierzyn-Koźle 2012, s.121.
- ⁹ G. Szczygieł, *Drzwi naszego kościoła*, „Czas Medycycki” 2008, nr 3 (październik 2008), s. 11.
- ¹⁰ Napis na tablicy głosi: „Pamięci Kapłanów Diecezji Przemyskiej, którzy oddali swe życie w okresie II wojny światowej za wiarę i Ojczyznę. Wdzięczna diecezja”.
- ¹¹ Fr M. Kapłon, *Witnesses of faith in Medyka county*, „Medyka Times” 2008, nr 3 (October 2008), s. 16.
- ¹² „Przemysł County” 1930, nr 34 of 2 VIII 1930, p. 5.
- ¹³ *Przemysł Diocese Chronicle 1930*, 7-8 (July-August) 1930.
- ¹⁴ Fr M. Kapłon, *op. cit.*, p. 16.
- ¹⁵ *Schematismus universi venerabilis cleri Saecularis et Regularis Dioeceseos Ritus Latini Premisliensis pro Anno Domini 1935*, Przemysł 1935, p. 31.
- ¹⁶ *Schematismus universi venerabilis cleri Saecularis et Regularis Dioeceseos Ritus Latini Premisliensis pro Anno Domini 1937*, Przemysł 1937, p. 37.
- ¹⁷ „Pobudka”, Przemysł 1939, nr 13 of 1 VII 1939 r., p. 4; „Pracówka - Live”. *A poetic chronicle – an educational poem on Piątkowa church and school construction background – Pracówka including financial report from 1935 – 1938. Collected and updated Leo Kucharski*, Przemysł 1939.
- ¹⁸ Fr M. Kapłon, *op. cit.*, p. 16; *OUN-UPA Genocide in Polish South-East lands*, edited by W. Listowski, Kędzierzyn-Koźle 2012, p. 121.
- ¹⁹ G. Szczygieł, *Our church doors*, „Medyka Times” 2008, nr 3 (October 2008), p. 11.
- ²⁰ The commemorative text states: „In memory of Przemysł diocese priests that gave their lives during II World War for the faith and homeland. Grateful diocese”.